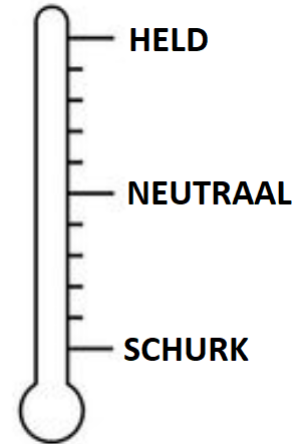
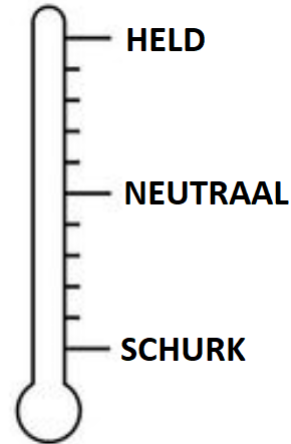
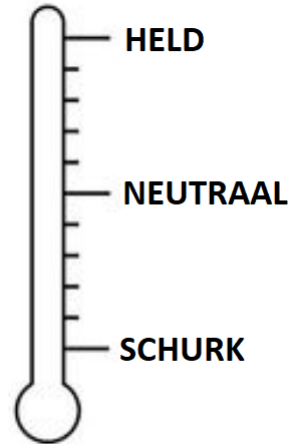

Jan Pieterszoon Coen: held of schurk?

Feiten over J.P. Coen uit bron 1 en tekstboek:

Bron 1 (algemene tekst):

Bron 2 t/m 3 (uit de 19^e eeuw):

Bron 4 t/m 8 (uit 2018):

Vul enkele gegevens (feiten) in.

Bedenk hoe deze bron J.P. Coen neerzet. Welke standplaats kiest de bron?

Hoe spreken deze bronnen over J.P. Coen?

Vul de thermometer in en motiveer je keuze.

Taak:

1. Vul enkele gegevens in over Jan Pieterszoon Coen. Gebruik hiervoor je tekstboek en bron 1.
2. Lees bron 1. Ziet deze bron Coen als een held of schurk? Wat is de standplaatsgebondenheid van deze bron? Vul de thermometer in en geef argumenten in het vak daaronder.
3. Lees bron 2 t/m 3. Doe dezelfde stappen als bij stap 2. Er zijn bij de bronnen verschillende standpunten te vinden. Welke overheerst?
4. Lees bron 4 t/m 8. Doe dezelfde stappen als bij stap 2 en 3. Er zijn bij de bronnen verschillende standpunten te vinden. Welke overheerst?
5. Schrijf een advies aan de burgemeester van Hoorn. Zie voor volledige opdracht de achterzijde van dit blad.

Beste geschiedenis studenten,

Ik ben burgemeester Nieuwenburg uit Hoorn. Veel van mijn burgers willen dat het standbeeld van Jan Pieterszoon Coen moet verdwijnen uit mijn stad. Ik twijfel of dit verstandig is. Willen jullie met mij meedenken? Graag ontvang ik van ieder groepje een brief met een duidelijk advies en onderbouwing. Ik zal mijn keuze maken op basis van jullie adviezen. Hartelijk dank voor het meedenken.

Met vriendelijke groet,

N.L. Nieuwenburg

Opdracht brief burgemeester Hoorn

Wat	Schrijf een zakelijke brief naar de burgemeester van Hoorn met een advies over het standbeeld van Jan Pieterszoon Coen. Moet deze blijven staan, weg of moet er een aanpassing komen? Je onderbouwt deze mening met drie historische argumenten. Deze argumenten haal je uit de voorzijde van dit blad.
Hoe	Je gebruikt de bronnen om tot een mening te komen. De argumenten komen uit de bronnen en het ingevulde blad.
Wie	Je werkt in tweetallen.
Wanneer	Je werkt twee lesuren aan deze opdracht. Het ingevulde blad én de brief lever je, uitgeprint of uitgeschreven, aan het begin van de volgende les in, voorzien van jullie namen.
Hulpmiddel	Tekstboek geschiedenis, bronnenblad, tekstboek Nederlands (voor het format van een zakelijke brief).
Klaar	Je ontvangt voor deze opdracht een deeltoetscijfer. In het lokaal hangen de succescriteria voor deze opdracht en de bijbehorende rubric.

Bronnenblad

Bron 1

En van de bekendste medewerkers van de VOC is Jan Pieterszoon Coen. Hij is de vierde gouverneur-generaal van Oost-Indië en wordt gezien als de grondlegger van de Nederlandse macht in de Indische archipel. Hij stichtte de handelspost Batavia.

In 1621 trad Coen op tegen de Bandanezen die onder druk van de Engelsen hun specerijen-contract niet nakwamen. Hij reisde met een grote vloot naar de Banda-eilanden. Hoewel de bevolking vluchtte ontkwamen slechts weinigen. Naar schatting overleefden slechts zeshonderd van de 15.000 Bandanezen de aanval. Jan Pieterszoon Coen heeft hierdoor het monopolie op de handel in nootmuskaatnoten en foelie veilig gesteld.

Bron 2

Hij legde de basis van een koloniaal rijk, dat de gehele verdere politieke, maatschappelijke en culturele geschiedenis van Nederland heeft bepaald.

Bron 3

Hulde aan zijn onbaatzuchtigheid, zijn zelfverloochening, zijn zelfopoffering. Hulde aan zijn voortvarendheid, zijn volharding, zijn heldenmoed. Hulde aan zijn waakzame voorzichtigheid, zijn vé rziend beleid, zijn vorstelijke wijsheid.

Bron 4

Het wordt tijd, dat Nederland weer zijn geschiedenis leert kennen. Het voorstel van de Raad te Hoorn is niet alleen wereldvreemd, maar raakt kant noch wal. Als je de geschiedenis wilt bekijken met de huidige gangbare opvattingen van de mens, dan zul je de teksten van alle standbeelden in Nederland moeten aanpassen.

Bron 6

Het is een prachtig en inspirerend beeld wat het huidige Nederland herinnert aan de waardevolle Geschiedenis van ons land.

Bron 8

Coen heeft zich nooit schuldig heeft gemaakt aan volkerenmoord, zoals de gemeente Hoorn terecht stelt. De strafexpeditie die Coen uitvoerde op Banda was niet voor niets. Die was, zoals het tekstbordje van de gemeente Hoorn terecht aangeeft, omdat de Bandanezen tegen het verbod van de VOC in nootmuskaat hadden geleverd aan de Engelsen. Dat hierbij duizenden doden zijn gevallen, kan Coen uiteraard niet verweten worden. Oorlogen zonder doden bestaan niet. En om met historicus Maarten van Rossem te spreken: 'Het verleden dient te worden beoordeeld naar zijn eigen maatstaven. Coen was een realist, die toen niet anders handelde dan andere vertegenwoordigers van Europese handelsnaties die met grof geweld de Aziatische handel probeerden te penetreren en te domineren.

Bron 5

Het ligt toch simpel ? Het is hartstikke fout een massamoordenaar te verheerlijken en op een voetstuk te zetten. En natuurlijk moet je een slager beoordelen vanuit je eigen normen over goed en kwaad, en je kunt de tijdsgeest in je beoordeling laten meewegen. Maar de tijdsgeest toen, zoals de Bandanezen dachten was ook al dat Coen en zijn troepen afschuwelijke moordenaars waren. En zoals ook andere VOC-heren dachten was: die man was inderdaad te brutaal. Dat standbeeld had er nooit mogen komen. Het hoort thuis in een VOC-museum als voorbeeld van dwaasheid.

Bron 7

Zijn stoffelijke resten liggen nu in een troosteloos graf op de binnenplaats van het Wajang-Museum in Jakarta. Onbegrijpelijk hoe Nederland met zijn helden omgaat. De stoffelijke resten van Coen dienen te worden gerepatriëerd en bijgezet in een prominent graf in onze hoofdstad of in Den Haag. Breng Coen thuis!